

POSTANOWIENIE

26 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 26 marca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko Gminie S.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Gminy S.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z 13 listopada 2024 r., I AGa 121/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(G.N.-J.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 29 kwietnia 2024 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zasądził od pozwanej Gminy S. na rzecz powoda S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 347 123,34 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 12 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty (pkt I), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt II) oraz orzekł o kosztach procesu.

2. Na skutek apelacji obu stron wyrokiem z 13 listopada 2024 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie zmienił zaskarżony wyrok w pkt I w ten sposób, że nadał mu treść „zasądza od pozwanej Gminy S. na rzecz powódki S. spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie kwotę 347 123,34 zł (trzysta czterdzieści siedem tysięcy sto dwadzieścia trzy złote i trzydzieści cztery grosze) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 1 lipca 2019 roku do dnia zapłaty”, w pkt II w ten sposób, że uchylił zawarte tam rozstrzygnięcie, oddalił apelację pozwanej oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Podawała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i potrzeba wyjaśnienia, czy w przypadku odmowy przez właściwy sąd powszechny zatwierdzenia ugody mediacyjnej na podstawie art. 183¹⁴ § 3 k.p.c. strona ugody może dochodzić z powołaniem się na jej ważność i skuteczność wynikających z niej roszczeń w postępowaniu cywilnym na zasadach ogólnych, czy też sąd powszechny właściwości ogólnej jest, stosownie do treści art. 365 § 1 k.p.c., związany prawomocnym orzeczeniem odmawiającym nadania ugodzie klauzuli wykonalności albo zatwierdzenia ugody, a w konsekwencji strona może dochodzić swoich roszczeń jedynie w oparciu o stosunek podstawowy, a nie o ugodę modyfikującą jego treść.

Zdaniem skarżącego w sprawie zachodzi również potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie i rozstrzygnięcie, czy czynność prawna obejmująca zawarcie ugody mediacyjnej w przedmiocie zmniejszenia naliczonych wierzycielowi kar umownych, której korelatem jest wzrost wysokości zobowiązania pieniężnego gminy względem tego wierzyciela z tytułu przysługującego mu wynagrodzenia, mieści się w zakresie pojęcia „zaciągnięcie Zobowiązania pieniężnego” w rozumieniu art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (dalej „ustawa o samorządzie gminnym”) i dla swojej ważności wymaga kontrasygnaty skarbnika gminy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

6. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c. uzasadniająca przyjęcie sprawy do rozpoznania.

7. Powołując się na potrzebę wykładni przepisów prawa wywołujących poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie skarżąca zmierza w istocie do podważenia oceny Sądu Apelacyjnego który uznał, że zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym, jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych, do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika gminy lub osoby przez niego upoważnionej. Przepis ten posługuje się ogólnym pojęciem czynności prawnej skutkującej powstaniem

zobowiązania pieniężnego, czyli zobowiązania gminy do jego spełnienia, w orzecznictwie wskazuje się jednak, że nie obejmuje on swym zakresem wszystkich czynności, które wywołują jakiekolwiek skutki majątkowe, lecz takie, które powodują lub mogą w przyszłości spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych. Norma art. 46 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym dotyczy jedynie zaciągnięcia nowego zobowiązania pieniężnego. Uгода zaś, w świetle samej treści art. 917 k.c., nie może powołać do życia nowego stosunku prawnego.

Stanowisko Sądu drugiej instancji znajduje potwierdzenie w jednolitym orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym wyjaśniono, że ugoda reguluje prawa i obowiązki stron w ramach istniejącego stosunku prawnego, który przez wzajemne ustępstwa zmienia, przekształca stan prawny, ale nie tworzy nowego stanu prawnego i nie może stanowić całkowicie nowej podstawy ustalonych już uprzednio praw i obowiązków (zob. wyroki SN: z 1 października 2003 r., II CK 92/02; 4 lutego 2004 r., I CK 178/03; z 22 lutego 2017 r., IV CSK 179/16; z 15 stycznia 2021 r., I CSKP 5/21, postanowienie SN z 11 marca 2010 r., IV CSK 429/09).

Skarżąca, poza własną oceną zagadnienia, nie przedstawiła nowej argumentacji, świadczącej o potrzebie ponownej analizy wskazanej problematyki.

8. Wskazać również należy, że w świetle unormowania zawartego w art. 46 ust. 1 oraz art. 31 ustawy o samorządzie gminnym, do zawarcia ugody sądowej czy tak jak w tym wypadku, ugody mediacyjnej oświadczenie woli za Gminę składa jej organ - Wójt, którego zakres umocowania oraz kompetencje zostały skreślone w ustawie o samorządzie gminnym a w zakresie składania oświadczeń woli w imieniu gminy, wynikają wprost z art. 46 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

Wskazane normy nie budzą wątpliwości, w kontekście ubarwień wójta jako reprezentanta gminy do zawierania ugód tak sądowych, jak i pozasądowych, normujących stosunki umowne. Wbrew ocenie skarżącej nie zachodzi w tym wypadku potrzeba dokonania wykładni.

9. Skarżąca nie wykazała również skutecznie, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne.

Zawarta w skardze argumentacja zmierza do wykazania, że Sądy orzekające w sprawie były związane prawomocnym orzeczeniem odmawiającym nadania

ugodzie klauzuli wykonalności albo zatwierdzenia ugody, a w konsekwencji strona powodowa może dochodzić swoich roszczeń jedynie w oparciu o stosunek podstawowy, a nie o ugodę modyfikującą jego treść.

Uszło uwagi skarżącej, że w rozpoznawanej sprawie powód wystąpił z żądaniem zapłaty wynikającym ze zobowiązania umownego, tj. uiszczenia powodowi wynagrodzenia przysługującego mu z tytułu zawartej z pozwaną umowy. Sądy drugiej instancji wskazał natomiast, że obowiązek ten został jedynie potwierdzony w treści ugody. W zawiązku z powyższym przedstawione przez skarżącą zagadnienie prawne nie ma waloru istotności dla rozstrzyganej sprawy, zostało bowiem sformułowane przy założeniu odmiennych okoliczności niż istotne dla jej rozstrzygnięcia.

10. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

11. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Krzysztof Grzesiowski

(M.M.)

[a.ł]